

Protokol o hodnocení Bakalářské práce

Název práce: Interpretace pohledu a zobrazování očí v současném umění - cyklus 3 prostorových maleb

Práci předložila studentka: Kateřina Veselá

Studijní obor: Výtvarná výchova a kultura se zaměřením na vzdělávání

Posudek oponenta práce: Prof. Dr. Johannes Kirschenmann

1. Cíl práce

(uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autorka svou praktickou práci doprovází teoretickými výklady. Obě části zkoumají podmínky vnímání těles v prostoru. Nejprve autorka ve velmi diferencovaných výkladech představuje fungování oka jako elementární podmínky vnímání. Poté následuje výklad o tom, co vnímání znamená funkčně a čeho může vnímání dosáhnout zejména v rámci lidské komunikace. To vše jí slouží jako podklad pro analýzu klasifikace současného umění, která v praktické části zahrnuje i její vlastní zkoumání.

2. Obsahové zpracování

(originalita řešení, náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh atd.):

Po úvodu se práce dostává k podrobnému historickému exkurzu o zobrazování oka od pravěku až po současnost. Podrobně jsou představeny starověké nálezy na téma oko z různých kultur. Na malbách ze starověku jsou zkoumána vyobrazení oka. Ze středověku a renesance autorka uvádí názorné příklady zobrazování očí, a tím i ikonografie symboliky oka. Zvláštní prostor zaujímá prezentace "Božího oka". Až do 20. století se oka a pohledu dotýká spíše okrajově. Surrealistické malířství a film nabízejí tématu oka široké pole působnosti, které autorka uchopuje s odkazem na Hitchcocka, Ernsta či Dalího a další umělce.

V současném umění autorka rozlišuje mezi realistickým zobrazením oka a abstrakcí. Významnou představitelkou tohoto žánru je Louise Bourgeoisová. Biografický a psychoanalytický rozměr oka v díle Bourgeoisové je však naznačen jen velmi okrajově.

Sochařská tvorba Tonyho Tasseta je představena podrobně i proto, že se jeho sochy, podobně jako sochy Anishe Kapoora nebo Jeffa Koonse, zabývají otázkami vnímání a jeho klamu většinou hravou formou.

V následující části se autorka dostává k mnoha emotikonům, které hojně charakterizují sociální sítě s variacemi očí a pohledů.

Následuje velmi podstatná část věnovaná psychologickým a filozofickým otázkám pohledu. Na prvním místě uvádí Michela Foucaulta a odkazuje - s odkazem na Sturken 2009 - na jeho mocensko-politický pohled na sociální perspektivy (dispozitivity). Znovu a znovu autorka prokládá teoretická hlediska příklady z umění či filmu. Důsledně je tak "pohled" stále charakterizován ve své psychoanalytické determinaci.

Od nedávné současnosti se autorka vrací až do 19. století a poté se zaměřuje na několik umělkyní, které v průběhu desetiletí až do současnosti učinily z mocensko-politických otázek téma své tvorby. Vyzdvihuje Barbaru Krugerovou a Cindy Shermanovou. Otázky ženské identity a patriarchální nadvlády jsou s nimi spojeny, aniž by byly rozebírány. V další části se autorka věnuje animismu a jeho projevům v jednotlivých polohách současného umění, například v díle Jimmieho Durhama.

Na tomto teoretickém základě autorka vysvětluje svou vlastní uměleckou praxi v druhé části práce, v níž sama uplatňuje animistickou perspektivu. Nejprve odhaluje své inspirační zdroje z přírody a vysvětluje, jak se tématem pohledu a očí hlouběji zabývala během svého dosavadního studia.

Následuje vysvětlení výběru vhodných materiálů a technik, jejichž výsledkem jsou nakonec ručně vyráběné koberce. Tkaní a navíjení a kombinace s dalšími materiály určují její uměleckou práci. V druhé části věnované její praxi komentuje své plastické obrazy.

V závěrečném zamyšlení opět zdůrazňuje svou cestu k umělé formě prostřednictvím animistického pohledu na svět, který ji stále inspiruje k novým tvarovým invencím.

Pro didaktickou část si vybírá "Tematické oči všude kolem nás" pro fiktivní výukovou skupinu na základní škole. Za tímto účelem rozvíjí diferencované metodické prostředí, s jehož pomocí otevírá pro základní školu téma oka, vnímání, pohledu a dívání. Další didakticky určený úkol začleňuje oči a vidění do fiktivního příběhu a autorka jej propojuje s požadavky učebních osnov. Ústředními didaktickými cíli jsou představitivost, tvořivost, experimentování a rozšíření osobní zkušenosti. Po úvodu následuje podrobný, metodicky diferencovaný průběh vyučovací hodiny věnované očím a vidění. I v tomto učebním plánu upozorňuje na animismus prostřednictvím hravých aktivit.

V závěrečném shrnutí ještě jednou popisuje strukturu a postup své práce.

3. Charakteristika a hodnocení formy, technické i řemeslné složky práce

Formální, technická a řemeslná stránka práce je správná.

4. Formální náležitosti

(jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů, příloh atd.):

Jazyk je srozumitelný, citace a odkazy odpovídají požadavkům, struktura kapitol je logická, grafických prvků je jen několik a grafická úprava práce rovněž odpovídá požadavkům.

5. Původnost práce - vyplňuje pouze vedoucí práce.

6. Stručný komentář hodnotitele

(rozsah práce, celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek a zpracování):

Práce plně odpovídá požadavkům, rozhodně lze označit za originální začlenění vlastní výtvarné práce do teoretické části o vidění a vnímání, nejlépe v trojrozměrném prostoru. Percepčně-psychologické výklady prostorového vnímání zůstávají poněkud povrchní, historické poznatky na téma oka v historických kulturách, v sochařství a malířství jsou při vší šíři rovněž spíše povrchní, dále následuje kulturněhistorický dodatek.

7. Otázky a připomínky na autora práce k bližšímu vysvětlení při obhajobě

(max. 3):

V obhajobě by se autorka měla hlouběji zabývat otázkou, nakolik se svým sochařským pojetím blíží historickým či novějším uměleckým pozicím s tématem oka.

8. Navrhovaná známka

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Velmi dobře

Datum: 26. 8. 2023

Podpis: Prof. Dr. Johannes Kirschenmann
